І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 3-го БЕРЕЗНЯ 1961 | 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 3, 1961 No. 40. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ СТВОРИВ КОРПУС МИРУ

ДОБРОВОЛЬЦІ БЕЗПЛАТНО ПРАЦЮВАТИМУТЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВІДСТАЛИХ КРАЇН

Вашингтон. — Президент Кеннеді в дні 1-го березня відбув 5-ту пресову конференцію, на якій повідомив журналістів, що він видав наказ про створення Корпусу миру. Згідно з цим наказом можуть вже тепер голоситися добровільці, чоловіки і жінки для добровільної праці для розвитку відсталих країн. Ця праця буде безплатна, добровольці діставатимуть стільки грошей, скільки дістають члени збройних сил ЗДА, щоб могли вижити в тих країнах, куди їх відішлють. Президент сподівається, що до кінця цього року зголосяться від 500 до 1.000 добровольців. Одночасно Президент повідомив, що він внесе до Конґресу окремий законопроєкт, згідно з яким Корпус миру міг би бути постійною організацією. Президент повідомив, що він найменує провідника Корпусу вже в найближчих днях. Покищо цією справою займається шваґер Президента шикаґовський бизнесмен Р. С. Шрівер.

В справі економіки Кеннеді заявив, що немає наявного доказу на те, що економічна знижка кінчається і починається ріст економіки. Президент вірить в те, що економіка ЗДА почне скріплюватися, але це можливе на весні або аж вліті ц. р. Кеннеді підкреслив той відрадний факт, що від липня минулого року по раз перший в попередньому тижні не було відпливу золота за кордон, що свідчить про довір'я до долара за кордоном. Президент наказав голові Будівельного Позичкового Банку Джозефові МекМоррей зменшити рати при сплачуванні будівельних позичок. На думку Кеннеді, треба здійснювати цілу ту програму, яку він переслав Конґресові для припинення рецесії, бо покищо немає слідів поліпшення економічного становища. „Але я маю повну надію, що бачитимемо зростання економіки у весняних місяцях". Президент вже скінчив розглядати оборонну проблему, яку предложив йому секретар оборони Роберт МекНамара і наказав збільшити збройні сили ЗДА. Збільшені мають бути і ті збройні сили, які були б потрібні на випадок так званих малих воєн, це значить армія і корпус морської піхоти. Але Кеннеді додав, що покищо немає ще рішення в тому напрямі, щоб ЗДА змінили свою оборонну стратегію, яка досі в першу чергу всі свої надії покладала на розбудову атомової зброї. Президент висловив надію, що таки, може, вдасться прийти до порозуміння з СССР в справі контролі атомової зброї, коли відновляться переговори в цій справі в Женеві 21-го березня. В справі роззброєння, на думку Президента, треба довшої підготовки, і тому ця проблема буде готова до вирішення найвчасніше аж влітї цього року, коли уряд матиме готові пропозиції в цій справі. Дорадник Президента в справах роззброєння Джан МекКлой працює над пропозицією про загальне роззброєння і плянує створити окрему агенцію, яка працювала б під наглядом Білого Дому або державного департаменту. — Справу оборони ЗДА вияснив 28-го лютого секретар оборони МекНамара, і Президент погоджується з ним. Президент повідомив, що він плянує видати окремий розпорядок, щоб збільшити можливості праці в урядових і неурядових фірмах. Кеннеді сказав, що це один із засобів до оборони громадянських прав в ділянці затруднення, бо пізніше він плянує дальшу акцію в цьому напрямку, щоб рівні права для всіх були в шкільництві і при винаймі мешкань. Кеннеді повідомив журналістів і про те, що він рекомендував Конґресові привернути недавньому президентові ранґу ґенерала армії, якої він мусів зректися в 1952-му році, коли кандидував на президента. Кеннеді згадав про заслуги Айзенгавера, його „визначний військовий осяг і його довгу публічну службу для нашої країни під час війни і миру". Експрезидент Айзенгавер заявив давніше, коли довідався, що деякі члени Конґресу плянують привернути йому генеральську ранґу, — що „він був би вдоволений із привернення військової ранґи, бо він мав би тоді знов заслужений титул, і не мусів би чути такого звернення, як „містер експрезидент".

Президент Джан Ф. Кеннеді під час пресової конференції, на якій він між іншим інформував про створення „Корпусу Миру", про рекомендацію привернути попередньому президентові Д. Д. Айзенгаверові ранґу 5-зіркового генерала та ряд інших справ з внутрішньої і закордонної політики.

Палата Репрезентантів ухвалила законопроєкт про допомогу безробітним

Вашингтон. — 1-го березня Палата Репрезентантів більшістю 392-ох до 30-ох голосів прийняла законопроєкт про продовження допомоги безробітним, які вже були її вичерпали тому, що є без праці довше, як 26 тижнів, на дальших 13 тижнів. За прийняття цього законопроєкту голосували демократи і республіканці; проти були 28 республіканців і два демократи, а за голосували 248 демократів і 144 республіканці. Щоб можна було здійснити цей проєкт, на це треба буде $927 мільйонів, і цю суму мають скласти впродовж двох найближчих років працедавці, які платитимуть на 0.4% більше податків на фонд безробіття. Федеральний уряд має дати додаткових $63 мільйони на продовження допомоги тим безробітним, які працювали у федеральних інституціях, або були членами збройних сил. Палата коротко дебатувала над цим законопроєктом, і тепер має його ще ухвалити Сенат, поки він піде до підпису Президента, щоб стати законом.

През. Кеннеді переводить дальші зміни на дипломатичних постах за кордоном

Вашингтон. — През. Кеннеді рішив перенести професійного дипломата, амбасадора Фредеріка Райнгардта із З'єдиненої Арабської Республіки, всупереч первісній вістці, що він залишає його там на просьбу президента тієї Республіки Нассера; Фредерік Райнгардт має переїхати на амбасадорське становище до Італії, на місце Джеймса Целлербаха, який зрікся того становища, щоб вернутись до промислу. З інших задуманих змін, про які повідомляє преса, найцікавіший плян перенесення професійної дипломатки Франсіс Вілліс з амбасадорського становища в Норвегії на таке саме становище в Цейльоні, де прем'єром є жінка, вдова по колишньому вбитому прем'єрі Бандаранайке. Зате до Норвегії має піти, як амбасадор ЗДА Кліфтон Вартон, перший американський мурин, що займатиме таке високе становище. Він є тепер представником ЗДА із титулом міністра в Румунії.

Індекс цін в січні зменшився на 0.1 відсотка і виносив 127.4%

Вашингтон. — Статистичне бюро при департаменті праці стверджує, що індекс цін у січні ц. р. зменшився по раз перший від січня 1960-го року на 0.1 відсотка і виносив 127.4 відсотка в порівнянні із пересічними цінами в 1947-1949 роках, коли він становив 100 відсотка. Та проте цьогорічний січневий індекс цін був на 1.6 відсотка більший, як у січні 1960-го року. Заступник статистичного комісара Роберт Дж. Меєрс заповідає, що в місяці лютому індекс повинен бути без змін в порівнянні із січневим індексом. Від 1955 року ціни на товари щоденного вжитку і за виконані праці збільшилися на 10.5 відсотка. На січневе зменшення індексу цін мало вплив подешевлення численних товарів, за вийнятком цін на медичну опіку, побут в шпиталях та за піклування про зуби. Численні товари подешевшали, бо в січні крамниці зменшили були ціни, бо хотіли позбутися зимових товарів перед весняним сезоном.

$525.00 на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні з Гартфорду

Гартфорд, Конн. — Відносно не велика Українська Громада в цьому місті одна з перших поспішила із збіркою фондів на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, ще заки збірка була проголошена Комітетом Пам'ятника Шевченкові з днем 1-го березня. 17-го лютого місцевий Відділ УККомітету для оформлення місцевого Комітету Пам'ятника Шевченкові. Комітет, до якого ввійшли представники всіх місцевих організацій, очолюють: Роман Романишин — голова, В. Грицина — касир, Д. Шрайтер — секретар та С. Балко, М. Шевчук і О. Радзінський. 27-го лютого відбув свої наради, на яких приділено місцевим організаціям відповідну кількість надісланих з централі збіркових лист і жетонів і вже приявні на цих зборах особи та представники організацій зголосили свої пожертви. По $100.00 зголосили голова Відділу УКК п. І. Кукіль, п. Г. Гафткович з 277-го Відділу УНСоюзу, п. П. Колінський з кооперативи СУМА, а всі інші по 25 долярів. Разом зібрано на цих нарадах $525.00. Рівночасно інформують, що учителі місцевої Рідної Школи закликали учнів, щоб у березні відмовити собі однієї чи другої приємности і за ці гроші викупити цеголку на будову пам'ятника. Після збірки цеголки залишаться в клясах, як доказ відданости учнів Шевченкові і його ідеали. Тим часом, Громада інтенсивно приготовляється до відзначення Шевченкових роковин відповідною імпрезою, що відбудеться в неділю, 12-го березня, з виступом хору під дириґентурою п. О. Пришляка. Промову виголосить ред. Б. Кравців.

Ще один доказ московського колоніялізму в Україні

Попереднього дня міжнародні пресові агенції а за ними світова преса подали вістку, що „Никифора Кальченка, голову Ради Міністрів Української ССР, усунено з його праці, згідно з повідомленням з Москви", додаючи, що сталося це після того, як Хрущов видвигнув проти нього обвинувачення за зірвання сільсько - господарської продукції в Україні. Чергового дня пресово - ілюстраційна служба принесла ще додатково фотознімку Кальченка (поміщену побіч) з подібними заввагами, що потверджують повну колоніяльну залежність нібито „самостійної" Української ССР від Москви та її диктаторів. (Гл. стаття: „Упадок Кальченка" на 2-ій сторінці в цьому числі).

Голова Англо-Українського Т-ва відвідав Ню Йорк, мав зустріч з продставниками УКК

Ню Йорк. — Оберон Герберт, голова Англо - Українського Товариства, що відвідав Канаду та як гість Комітету Українців Канади мав цілий ряд виступів на канадійських і українських форумах, у своїй поворотній дорозі до Англії зупинився з кінцем минулого тижня на короткий час в Ню Йорку та мав зустріч з представниками Українського Конґресового Комітету: Дм. Галичиним, Вол. Душником, адв. Ів. Робертсом та п. В. Мудрим. П. Герберт, що поправно володіє українською мовою в слові і письмі та знаменито визнається в проблемах Східньої Европи взагалі, а України зокрема, висловив в розмові впевненість, що українцям уже недовго доведеться ждати на здійснення їх давніх мрій про вільну і ні від кого незалежну Українську державу. Згідно з твердженням п. Герберта, в Англії є 30.000 українців і вони там становлять, після поляків, другу з черги найсильнішу національну групу. Очолюване п. Гербертом Англо - Українське Товариство має 9 відділів, а між своїми членами має ряд найвидатніших англійських мужів і діячів. Між іншим, державний міністер Британії і голова англійської делеґації на минулій сесії Генеральної Асамблеї ОН, Дейвід Ормсбі Ґорє, був заступником голови цього Т-ва і з того посту зрезиґнував, ставши міністром.

Українці Лакаванського повіту, приготовляються до відзначення Шевченкових роковин

Скрентон, Па. — Українська громада Лакаванського повіту, що належить до того колись вутлекопського району, що був колискою Американської України, Об'єднались в спільному Комітеті, щоб якнайбільш величаво і достойно вшанувати пам'ять Тараса Шевченка у сторіччя його смерти — інформує Джері Пронко, редактор англомовної сторінки „Народної Волі" та пресовий референт Комітету. В тій цілі минулої неділі відбулись в Українському Осередку окремі наради, на яких вирішено влаштувати велику Шевченківську Академію, що має відбутись 21-го травня о год. 3-ій по полудні в приміщеннях Осередку (Дім УРСоюзу) в Скрентоні. Головою імпрези обрано п. Антона Батюка, його заступниками Едварда Попіля, Михайла Борика і Андрія Турка, секретарями Василя Вергана і Василя Наґурного, а д-ра Миколу Тація секретарем. Почесними предсідниками імпрези будуть українські пароxи Лакаванського і Лузерського повітів. В імпрезі візьме участь хор української католицької парафії з Олифанту під дириґентурою проф. Миколи Мартинюка та інші хори. В найближчу неділю, 5-го березня, Комітет матиме чергові наради для дальшого плянування.

Архипенко отримав золоту медалю в Італії

На Третій Інтернаціональній Виставці скульптури в бронзі, що недавно відбулася в Падуї, в Італії, наш відомий мистець Ол. Архипенко, отримав золоту медалю за свою модерну скульптуру „Балетниця". Одночасно нашого мистця запрошено прибути особисто на чергову виставку в тому місті. Також із Вашинґтону повідомляють, що Федеральна Аґенція Інформації (ЮЗІА) поручила недавно видану монографію Архипенка до американських бібліотек при культурних станицях, які американський уряд утримує у всіх країнах світу. Рівночасно ця аґенція замовила велику частину накладу тієї монографії для розсилки її до тих інформаційних станиць.

Олександер Архипенко

Зустріч мистців з представниками преси

В Українському Інституті Америки в Ню Йорку, де під сучасну пору відбувається виставка малярських праць артиста-маляра Віктора Цимбала і скульптур артиста-різьбара Сергія Литвиненка, відбулася в понеділок дня 27-го лютого ц. р., товариська зустріч мистців із представниками преси, в якій взяли участь співробітники часописів „Свободи", „Америки", „Українського Тижневика", „Гомону України", „Лиса Микити" та ін., як теж із мистців проф. С. Литвиненко, Віктор Цимбал з дружиною, Андрій Дараган та ін. Присутні мали змогу оглянути теперішню виставку В. Цимбала та Сер. Литвиненка під проводом самих же авторів виставлених праць, користаючи з їхніх пояснень. В дальшому під час перекуски, директор Українського Інституту п. Юл. Ревай поінформував присутніх про нові пляновані виставки, між іншим Бурачка і Крука з Европи, що відбудуться восени ц. р., про виставку трьох мистців українців, тут уже роджених, яка буде влаштована ще перед літом ц. р., та про пляни Управи Інституту заснувати постійну ґалерію українського мистецтва. Проф. Сергій Литвиненко поділився потім з присутніми спогадами про своє знайомство з Віктором Цимбалом. Скульптор Андрій Дараган, автор проєкту пам'ятника Шевченкові у Вінніпеґу, поінформував теж учасників зустрічі, що праця над відливом пам'ятника вже закінчується і цей пам'ятник вже незабаром буде перетранспортований до Вінніпеґу.

В КВІТНІ АДЕНАУЕР ВІДВВІДАЄ ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ

ПРЕЗИДЕНТ ПІДТРИМУЄ ВІЛЬЯМСА В ЙОГО АФРИКАНСЬКІЙ МІСІЇ

Вашингтон. — Канцлер Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини) Конрад Аденауер приїде — на запрошення збоку през. Кеннеді — на 12 і 13 квітня ц. р. до Вашинґтону. Заповівши це на самому початку своєї останньої пресової конференції в минулу середу, през. Кеннеді заявив тільки, що він тішиться, що зможе з Аденауером обмінятися думками. За найпершими пресовими коментарями — обмін думок між през. Кеннеді і канцлером Аденауером буде стосуватись всіх міжнародних справ, почавши від проблем НАТО, Конґа, Об'єднаних Націй, з'єднання Німеччини, Західнього Берліну й кампанії Хрущова проти Гаммершилда, й кінчаючи актуальними американсько - німецькими справами. З них найголовніші — участь Західньої Німеччини в акції санування американського платничого балянсу та дальша політика обох держав супроти СССР. Західньо-німецький міністер закордонних справ д-р Гайнріх фон Брентано неофіційно і в загальній формі погодився на перебрання Західньою Німеччиною від З'єдинених Держав частинно двох тягарів: на збільшення своїх членських вплат до каси НАТО та на щорічну збільшену допомогу економічно відсталим країнам. Після його повороту до Німеччини однаково міністер фінансів Ецель, як і міністер народного господарства Ергард висловили сумніви щодо можливости давати щорічно на закордонну допомогу по одному більйонові долярів, не виключивши, що це може статися одноразово. Президент Кеннеді ствердив на своїй пресовій конференції, що міністер Брентано погодився, що Західня Німеччина повинна помагати відсталим країнам на базі постійности, себто щорічних видаткувань. З інших закордонно-політичних справ виринула на останній пресовій конференції проблема Конґа у звязку з запитом журналіста, чи Президент погоджується з дотеперішніми висловами місії асистента державного секретаря для африканських справ Дж. Меннена Вільямса, який від тижнів роз'їздить по Африці. Різні його виступи й вислови викликали — головно в англійській пресі — гостру критику. Президент підтримав Вільямса, висловивши вдоволення з його поведення. Він вияснив, що вислів Вільямса щодо „Африки для африканців" стосувався всіх, що себе вважають африканцями, без уваги на расу і колір скіри, ото ж не може бути мови, про те, наче б він хотів виключити з Африки білих її мешканців.

В НАТО обнижено членський внесок ЗДА та підвищено Західньої Німеччини

Париж. — На засіданні представників від 14-х членів Організації Північно - атлантійського пакту НАТО, (15-ий член, Ісляндія, не має власних збройних сил) в минулий вівторок змінено відсоткову табелю, на якому ці членські держави вплачують свої внески. Найбільша зміна стосувалась ЗДА і Західньої Німеччини. З'єдиненим Державам обнижено дотеперішніх 36.98 %, з цілого бюджету НАТО, що їх вони оплачували, до 30.85 %, зате Західній Німеччині підвищено з 13.72 % до 20 %. Загальний бюджет НАТО виносить круглo $ 177.000.000 річно, чи пак круглo $ 700 мільйонів на чотири роки. На цій зміні ЗДА заощадять річно по $ 10.500.000. Зміну розподілу членських внесків між членами НАТО переведено з уваги на великий дефіцит американського платничого балянсу, що досягнув в минулому році суми $ 3.800.000.000, та водночас близько двобільйонову надвишку платничого балянсу Західньої Німеччини. Взято теж під увагу зріст значення Західньої Німеччини в НАТО у зв'язку з розбудовою її збройних сил.

Король Марокка, президент Тунусії і лідери Альжиру схвалили переговори з Францією

Рабат. — Швидко після похорону марокканського короля Махоммеда V., новий марокканський король Гассан II, туніський президент Габіб Бурґіба і прем'єр закордонно-революційного тимчасового уряду Альжиру Фаргат Аббас відбули спільну нараду, на якій туніський президент склав звідомлення про свої понеділкові цілоденні наради з французьким президентом Шарлем де Ґолем. Ця трichленна конференція „на вершинах" північно - африканських арабських лідерів тривала три години, а після того більш як три години стилізовано спільний комунікат. У тому комунікаті сказано, що всі учасники тих нарад погодились про потребу безпосередньої конференції між Францією і тимчасовим арабським урядом Альжиру „на базі деколонізації Альжиру". Тим часом французький уряд, задля облегшення французько-арабської атмосфери, прийняв постанови про зменшення ролі французької армії у внутрішньому правлінні в Альжирі. Між іншим, скасовано право французьких вояків арештувати альжирських арабів без пред'явлення судового рішення, перенісши таким чином керівні поліційні функції до цивільних властей.

В АМЕРИЦІ

● **Колишня** покоївка і швачка в Білому Домі пані Ліліян Роджерс Паркс на спілку з журналісткою Френсес Спац Лейтон написала книжку про свою працю в Білому Домі під час урядування 4-ох президентів: Гувера, Рузвелта, Трумана і Айзенгавера. В цій книжці, що появилася 27-го лютого, немає нічого сенсаційного ані скандалічного. Найприязніше до авторки відносилася пані Труман, що була її прятелькою.

● **Пані Мілтон Петтерсон Томпсон** стверджує, що д-рка Дженет Тревелл, особиста лікарка президента Кеннеді, не є першою жінкою, що займає таке становище, бо д-р Сюзен Енн Едсон була особистою лікаркою президента Джеймса А. Ґарфілда від атентату на нього в дні 2-го липня 1881 року, аж до його смерти 19 вересня того ж року.

● **79-річний спікер Палати Репрезентантів** Сем Рийбирн, який працює в Конґресі вже за 8-го президента, і який є найдовше в історії Конґресу на становищі спікера, заявив на телевізії, що Кеннеді, на його думку, буде „чудовим президентом", бо він вже виявив, що, може „робити важливі рішення, і то дуже швидко". Кеннеді, казав Рейбирн, є „молодою людиною призначення".

● **Преса пригадує**, що 4-го березня минає 100 років від інавґурації президента Абрагама Лінкольна, який в інавґураційній промові сказав таке: „У ваших руках, мої невдоволені земляки, а не в моїх, лежить справа вибуху громадянської війни. Ви не складали присяги перед небом, що мусите знищити уряд, а я склав найбільше урочисту присягу, що буду оберігати і обороняти уряд і конституцію. Ми не є ворогами, тільки прятелями. Ми не мусимо бути ворогами".

Конґресмен Волтер не старатиметься про перевибір у 1962-му році

Вашингтон. — 57-річний конґресмен - демократ із Пенсилвенії Френсіс Е. Волтер, голова Палатної Комісії в справах протиамериканської діяльности, заявив, що він не старатиметься про перевибір в 1962-му році, бо нездужає на астму. Він є конґресменом від 1933-го року і цього року почав 15-ту дворічну каденцію. Проти нього часто виступали ліві й поступово - ліберальні політики тому, що він в ним очолюваній комісії вів переслухання в справі діяльности тих осіб, які ведуть протиамериканську діяльність і відмовляються зізнавати в Конґресі, спираючись на американську конституцію. Конґресмен Волтер заявив, що хоче виїхати в таку околицю, де мав би чим віддихати. Він згадав про Арізону або гори Поконо, які є в його виборчому окрузі, де є краще повітря, як у Вашинґтоні. Головою Палатної Комісії в справах протиамериканської діяльности Волтер є від січня 1955-го року. Якщо в 1962-му році демократи здобудуть більшість у виборах, то головою цієї комісії буде конґресмен зі стейту Мізурі Морґан М. Мавлдер.

У СВІТІ

● **Західньо - берлінський** посадник Вільгельм Брандт заскаржив за образу чести німецького журналіста д-ра Ганса Кафінґера, який написав у своїй статті, що німецький нарід не може вибирати в особі Вільгельма Брандта свого канцлера, коли той носив на собі „ворожу військову уніформу". Брандт, соціял-демократ, втік під час панування Гітлера до Норвеґії і там під час війни служив в норвежському підпіллі, що поборювало німецьку окупацію Норвеґії. За той свій період життя і за зміну свого прізвища — Брандта часто атакує західньо-німецька преса.

● **В столиці Ірану Тегерані** група студентів — мабуть комуністи — заатакувала професора університету д-ра Манухера Ехбаля, колишнього іранського прем'єра. Студенти силою витягнули його з його лябораторії, побили і спалили його авта. Крики студентів „Хай живе Люмумба" вказують на інспіраторів того „геройства".

● **Совєтський „народний артист"** Леонід Осіповіч Утьософ виступив на сторінках „Совєтської Культури" в Москві з палкою обороною американського джезу, як одного „з добрих родів музичного мистецтва". До цього часу джез є проскрибований в СССР. Совєти відкинули були американську пропозицію, щоб у програмі культурної виміни поїхав до СССР з своєю джезовою оркестрою відомий муринський музика -Луї Армстронґ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Упадок Кальченка

Кар'єра Никифора Кальченка, який з колгоспного агронома вибився на становище голови ради міністрів Української ССР, депутата Верховного Совєту і члена Центральних Комітетів Комуністичної Партії України і навіть КПСС, увірвалася так же само раптово, як і деяких його попередників, українців з походження, що займали високі пости в партійній і державній системі УССР і СССР. Із свого становища він полетів так само безславно, як і його наставник по партійній лінії в 1954 - 56 роках Олексій Кириченко, який із члена Президії ЦК КПСС, значить керівної верхівки Совєтського Союзу і з посту найближчого соратника Хрущова був скинутий на початку 1960 року на пост секретаря обласного комітету в Ростові над Доном.

Закінчивши в 1928 р. сільськогосподарський інститут в Полтаві, Никифор Кальченко почав працювати агрономом Окрколгоспсоюзу в Конотопі і в Полтаві, потім у різних сільсько - господарських установах. Членом компартії став він тільки в 1932 році, а вже в 1938 р. добився високого посту: голови виконкому Одеської обласної ради депутатів трудящих. Після війни був уже міністром технічних культур УССР, міністром сільського господарства УССР, а з 1952 по 1954 — першим заступником прем'єра Української ССР. В січні 1954 року, як випробуваний партієць, одержав призначення на пост голови Ради Міністрів УССР, значить, прем'єра „українського уряду".

Діяльність Кальченка на цьому становищі може бути показовою для фіктивности тієї ролі, що її має Українська ССР, як нібито незалежна держава в системі СССР. Вирішного голосу в державних справах він не мав, бо про все рішав ЦК КПСС у Москві, і навіть не завжди міг репрезентувати Українську ССР, як її прем'єр, бо ця „честь" припадала здебільша на перших секретарів КПУ — спочатку Кириченка, а потім Подгорного. Перебуваючи в ЗДА, він навіть відмовився вислухати прохання в справі дозволу на виїзд якоїсь особи з УССР до ЗДА, заявивши, що нічого в цій справі не може зробити.

Характеристичною для підрядної ролі прем'єра Української ССР була і та лайка, що з нею звернувся до Кальченка Нікіта Хрущов у своїй промові на пленумі КПСС 17 січня 1961 р., і що її передрукували потім дослівно всі совєтські газети, включно з офіційними органами Української ССР, тієї, за словами Хрущова, „великої республіки", де головою ради міністрів був Никифор Кальченко. Розкриваючи „помилки" і „неправильні дії" Кириченка і Кальченка, Хрущов ткнув пальцем на Кальченка, нібито на якогось лахолка, і зарепетував: „І ось він сидить тепер тут, член ЦК, депутат Верховної Ради, голова Ради Міністрів величезної республіки — України, і з нього, як з гуски вода, нічого, що він помилився. А що значить він помилився? Це значить завдав шкоди господарству великої республіки" і т. д. Кальченко не посмів зареагувати на все це ані словом, навіть не пробував боронитися викрутами чи притакуванням, як це робив атакований Хрущовим Подгорний. Вже сама ця мовчанка Кальченка свідчила про те, що дні його, як прем'єра УССР, були пораховані.

„Мурин своє зробив, мурин може відійти". Ці слова не тільки розкривають справжню ролю Кальченка, що вірно служив Москві, але й виявляють в усій повноті те підневільне становище, що його займає Українська ССР супроти Москви в системі Совєтського Союзу.

Американські шляхи

Шляхи в Америці — це одна з найбільш характеристичних особливостей її зовнішнього вигляду, американського способу життя і думання. І тому так трудно зрозуміти Америку й американців з-поза океану, на основі тільки почутого й прочитаного. Сухі статистичні дані не можуть дати повного уявлення про велич американських шляхів, про гігантські простори, що їх вони пробігають, про економічне значення тих шляхів, про небезпеки, які на них чигають, про залежність від них безпеки країни, про їхній вплив на світогляд пересічного американця, про їх красу. Життьова необхідність, добробут, але й важкі турботи зв'язані з американськими шляхами для стейтового і федерального правління, для найголовніших галузей американського важкого промислу, для американської торгівлі і буквально для кожного американця.

Шляхи у З'єдинених Державах, що в своїй континентальній частині охоплюють 3.608.787 кв. миль з 180,000.000 населення — це найперша і одна з найскладніших проблем Америки. Цю проблему актуалізувало в минулий вівторок звернення президента Дж. Ф. Кеннеді до Конґресу в справі обов'язкового закінчення до 1972-го року прийнятої в 1956 році програми збудування нових міжстейтових шляхів довжиною 41.000 миль, коштом 37 більйонів долярів. Президент підкреслив, що виконання цієї програми на принципі „плати, як їдеш", — опинилося в небезпеці. Щоб виконати цю програму, треба додаткової авторизації для здобуття $11.560.000.000. Пропонуючи здобути їх з підвищення податку від газоліни для моторів Дізеля й від ліценцій для вантажних авт, Президент водночас підтвердив своє розпорядження з 2-го лютого ц. р. про негайне асигнування $724.000.000, до 1-го квітня ц. р., поки почнуть надходити прибутки з пропонованих підвищених оплат. У своєму зверненні Президент заявив, що від автомобільної комунікації залежить в першу чергу крайова безпека, а також — економічний розвиток і особиста безпечність громадян. Він пригадав, що минулого року згинуло на американських шляхах 38,000 осіб, а 1.400.000 поранено, і що впродовж найближчих 15-х років смерть на шляхах може загорнути більше жертв, аніж усі жертви з усіх воєн, що їх вела Америка за свою історію. Ясно, що чим більше шляхів і чим вони кращі, тим вони просторніші й безпечніші.

Зріст населення і зріст продукції збільшують число авт. В останньому році в ЗДА зареєстровано 84,498,190 авт, в тому числі особових 59,321,735, решта вантажні і автобуси. Автомобільний, газоліновий, сталевий, ґумовий і цементовий промисли — це ті головні галузі промисловости, що, так би мовити, безпосередньо зв'язані із проблемою шляхів. Автомобільна комунікація відтиснула на друге місце залізничу, як в особовому, так і у вантажному русі. Летунська комунікація стоїть щойно на третьому місці. Шлях від Ню Йорку до Сан Франсіско простягається на 3.598 миль. В самому лише Нюйоркському стейті загальна довжина шляхів становить 103.000 миль, при чому 12.000 миль припадає тільки на сполучні шляхи з сусідніми стейтами. Такі шляхи, як Трувей в стейті Ню Йорк, Тернпайк, що пробігає через стейти Ню Джерзі, Пенсилвенія, Огайо і Індіяну, Коннектикат Тернпайк, Скайлайн в Вірджінії й інші суперавтостради належать до найкращих у світі, а довжиною не мають собі рівних. Автостради в Колорадо проходять подекуди на висоті 14.260 стіп. Преґарні шляхи в Західній Европі, особливо в Німеччині, Бельгії й Голляндії, Швайцарії, Австрії й Італії — це тільки мініятюрки в порівнянні з американськими, не тільки щодо довжини, але й щодо ширини, пришляхових удогіднень та високоякісних доріг навіть в малих американських закутинах, далеких від комунікаційних централь.

Ось чому всі американські президенти і всі Конґреси таку велику увагу приділяють проблемі шляхів. І тому вона цікавить „сірих людей" в Америці більше, як питання високої політики — внутрішньої чи міжнародної. Тому теж в оцій аполітичній, сутожиттьовій і суто практичній справі завжди панувала міжпартійна згідливість в Конґресі, який ніколи не мав сумніву щодо доцільности проєкту розбудови шляхів, а були і є розбіжності тільки щодо способу її фінансування. Проєкт президента Кеннеді не підвищує податку від газоліни для всіх авт, а заторкує тільки найважчі, з моторами Дізеля. Тому слід сподіватися, що він буде швидко ухвалений.

I. Сьт

НОВИЙ НАСТУП НА УКРАЇНЦІВ

Не приходиться нам звикати до постійних нападів збоку московської преси, зокрема московських лідерів, які нічого з минулого не навчилися і все ще мріють про велику Російську Імперію, що з вогнями революції пішла в безповоротне минуле.

Правда, на її місці постала інша — московська червона імперія, нова в'язниця народів під керуванням московських диктаторів з комуністичної партії, а фактично московських лівих фашистів.

В обороні цієї імперії зорганізовано недавно черговий похід, що його започаткував Г. Чеботарев своїм зверненням про скасування закону 86 - 90, прийнятого Конґресом ЗДА та проклямації президента Айзенгавера в справі Тижня Поневолених Націй. („Новое Русское Слово" з 5-го лютого ц. р.). До свого гурту Г. Чеботарев старається притягти всіх, хто готовий дати своє ім'я для підперття твердження, що ніхто не має права проповідувати розподіл московської імперії на національні держави в етнографічних межах.

З тексту звернення та окремої „заяви" з приводу конґресового закону 86 - 90 видно, що головний удар вимірюється проти українців та мусульманських народів. Їм категорично забороняється говорити про право на незалежність їхніх земель, а ті, хто відважується піддержувати їх в цьому шляхетному прагненні, на думку Чеботарева, сприяють большевикам, бо, мовляв, політика „непередрішення" для Москви є найліпшою.

В „заклику" говориться, що автори його зібрали всі документи, статті і листи до редакцій, написані „сепаратистами" — торгівцями ненавистю", так, начебто хтось інший, а не вони самі, ширять ненависть між поневоленими Москвою народами, хочуть повернути царські часи, коли заборонялось українську мову в пресі і в школі, навіть українські пісні на концертах, коли встановлено „черту оседлости" для жидів, організовано їх погроми під керівництвом чорної сотні „Союза Русского Народа" та „Союза Архангела Михаила", коли повторювано ті погроми за наказами штабів Добровольчої Армії, до складу якої належали й дехто з авторів „заклику".

В тексті „заклику" говориться, що особи, які прийняли конґресову постанову, стали жертвою „підсунутих їм перекручених і навіть просто вигаданих фактів". Отже, виходило б, що всі конґресмени та сенатори наївні, непоінформовані люди, а всі переведені дослідження та переслухання свідків у комісіях Сенату нічого не варті.

У зверненні сказано, що „революція 1917 - 20 рр. та більша частина громадянської війни в Росії зовсім не була боротьбою великоросів з національними меншинами, як такими. Боротьба йшла по лінії економічній та соціяльній. Чисельні представники меншин билися на стороні червоних, але з тих самих меншин інші робили те саме в рядах русских антикомуністичних військ".

Та вершок усього безглуздя наприкінці: „дійсні взаємовідносини великоросів і національних меншин в Совєтському Союзі зовсім не подібні до тих як їх малює сепаратистична пропаганда".

Пояснень до цього, мабуть, таки не треба. А варто навести одно речення з нової книжки проф. Мозлі „Кремль і світова політика". На сторінці 529 цієї книжки — її автор, директор студій для Ради Взаємовідносин з чужинцями, зазначає: — „В арміях, які встановили совєтський режим в Україні, понад 80% людської сили були росіяни".

Хто підписав „звернення" разом з Чеботаревим? Це є в більшості москалі, малороси і кілька американців із тих, що підпирають московську непередрішенську політику.

В поазбучному порядку це Артур Е. Адамс, професор історії з Мишиґену, автор кількох книжок і зокрема статт „Большевики та український фронт в 1918 - 1919 рр."; проф. Освальд Бакус, історик з університету Кензасу, автор розвідки „Причини втечі західньо - російських аристократів до Москви, 1377 - 1514 рр."; проф. Роберт Бернс з Індіяни; Гарольд Фішер зі Стенфорду, в Каліфорнії, який досліджував голод в Росії у 1919 - 23 рр. та допомогову американську акцію; Глєб Струве з Берклей, автор багатьох статтей в єдинонеділимському дусі, здається, син відомого україножера Петра Струве; Роберт Бровдер з Колорадо, автор книги „Джерела американсько - совєтської дипломатії"; проф. Рязановський, був. директор педагогічного інституту в Харбіні, Манджурія, реакційної московської установи; проф. Тімашов з Фордгемського університету, який першим відгукнувся на заклик Чеботарева.

Якимсь чудом втягнено також проф. Донелда Тредголда з Сієтлю, визначного професора історії Сходу Европи та автора кількох праць, в яких українське питання трактується досить об'єктивно. В своїй останній книжці він в одному місці навіть полемізує з проф. Флорінським із Каліфорнії, автором двотомової „Історії Росії".

Проф. Тредголд заявляє (ст. 104): „Якщо й був український націоналізм слабий і штучно піддержуваний, як запевняє Флорінський, інтелектуали, що його заступали, перебрали на себе керування політичними подіями в Україні незабаром після Лютневої революції. Першою справою українських лідерів було через Центральну Раду здобути автономію шляхом згоди з урядом Керенського ..." Далі автор описує приїзд української делеґації з Петербургу і піднесення українського прапора в Чорноморській фльоті, подвійну гру большевиків та ін. В кінці цього розділу він пише: „З наближенням большевицького перевороту, українські націоналісти фактично мали спільну ціль з большевиками". Але в чому та ціль полягала — не розкриває.

У цій книжці є багато позитивного про Україну, отже це останнє речення є, очевидно, якимось непорозумінням, бо якраз в описуваний автором час створювався фронт укрїно - большевицької війни, про який згадує Ф. Мозлі.

Вважаємо, що робота, яку веде УККА, найвища репрезентація українців у ЗДА, послідовна і дає настільки поважні успіхи, що московські кола від найлівіших до найправіших — вже неспроможні мовчки приглядатися.

Тому саме тепер видання англійською мовою „Про Україну і визвольну боротьбу українського народу" набирають особливо великого значення. Поки московські кола писали та говорили серед своїх, на все те можна було не звертати уваги, але тепер намагаються вже вони виступати на американському форумі. Отже, треба рішуче сказати їм: зась!

ВИСЕЛЮЮТЬ З УКРАЇНИ

З України їдуть ешелони на цілинні землі в Казахстані. Вони їхали цілий час від 1954 року, коли почалося „освоювання" цілинних земель, і тепер їдуть з українськими людьми, „добровільними переселенцями" — як їх урядово називають у підсовєтській Україні.

Вони їдуть, бо „Казахстанові потрібні робочі руки".

Їдуть із Львівської, Волинської, Рівенської, Станиславівської, Хмельницької, Полтавської, Сумської, Харківської і інших областей.

У лютому 1961 року такі ешелони виїхали з Рівенської, Станиславівської та Волинської области.

Ешелон з Луцька вирушив 14 лютого 1961, везучи в Кустанайську область у Казахстані 130 родин. 130 родин, рахуючи по 4 - 5 осіб на родину — це кругло 600 осіб або ціле село. А коли з кожної области України, або ж принаймні з більшости їх, за одним разом забирає ешелон стільки, то в сумі за одним разом виходить близько 10,000 осіб, а за цілий рік ця цифра досягає напевно 100,000.

Усіх цих людей переселюють в Актюбінську, Кокчетавську, Джамбульську, Кустанайську, Павлодарську і інші області Казахстану.

За даними Відділу організованого набору робітників і переселення Волинського облвиконкому, тільки за два останні роки з Волині вивезено до Казахстану 2,000 родин як „переселенців", тобто рахуючи по 4 - 5 осіб на сім'ю, за два роки з одної тільки области України вивезено кругло 10,000 людей.

Офіційна причина переселювання, чи радше виселювання з України — „гаряче бажання партії і уряду освоїти і використати багатство цілинних земель".

А що ж спонукує наших людей переселюватись?

При виїзді ешелонів на цілинні землі совєтські кореспонденти ведуть розмови із переселенцями. Тож за їх свідченнями виходило б, що люди переселюються на цілинні землі тому, що там краще жити і кращі заробітки.

Якщо правдою є те, що пишуть кореспонденти, то яка ж мусить бути страшна нужда в українському селі і місті, коли люди заради „кращих заробітків" покидають рідну землю, на якій жили їхні діди - прадіди, і виїжджають у далекий Казахстан, де обставини життя дуже тяжкі. Рідної землі ніхто легко не покидає, і тому мало хто повірить запевненням совєтських кореспондентів чи навіть заявам декого із „переселенців".

Причина для цього є інша і її вияснив заступник начальника Відділу організованого набору робітників і переселення Станиславівського облвиконкому, Каплун, який недавно заявив, що „внаслідок широкої масово - роз'яснювальної роботи, веденої виконкомами районних рад депутатів трудящих і правліннями колгоспів, багато трудящих Отинянського, Яремчанського і Богородчанського районів переселилося на цілинні землі. Але — додав він — цього не можна сказати про Яблонівський, Лисецький, Ланчинський та Гвоздецький райони, де справі переселення не приділяють належної уваги".

Ще ясніше поставив справу представник Відділу переселення Волинського облвиконкому, заявивши, що „виконкоми Камінь - Кошерської Любомльської, Шацької, Колківської і інших районних рад депутатів трудящих не приділяють належної уваги справі переселення, і тому радянські органи цих районів потребують серйозної помочі партійних організацій у тій справі".

Совєтські органи замало тиснуть на людей, щоб переселювались, і партійні органи допомагають їм той натиск робити. А способів робити той натиск у Совєтському Союзі багато.

Населення України не хоче переселюватись, його силою вивозять освоювати цілину, а в той же час переселенські наганячі деклямують в такий спосіб:

„Трудящі Станиславівщини, як і всі радянські люди, сповнені нестримного бажання самовідданою працею зміцнювати любиму батьківщину, оплот миру і щастя на землі. Тому можна з певністю сказати, що сотні сімей службовців і колгоспників нашої области переселяться на родючі землі Кустанайської і Західньо - Казахстанської областей і допоможуть швидко піднести народне господарство Казахстану".

Засади примусу в совєтській практиці діють безвідмовно.

абв.

Роман Левицький

КРАЙНОСТІ

В підході до нашого українського мистецтва завважуємо дві крайності.

Одна крайність — цілковите зірвання із фолкльором в письменстві, музиці тощо. Або у театральному мистецтві — зірвання з т. зв. побутовщиною.

Друга крайність — це, навпаки, обмеження мистецької діяльности тільки фолкльором, чи пак побутовщиною.

З такого підходу постає некорисний вислід для нашого мистецтва, головно з такої причини: саме це відсепарування від фолкльору і побутовщини завважується насамперед серед т. зв. еліти, професійних мистецьких кол, а обмеження тільки фолкльором захопило головно аматорів, хоч би й талановитих, але без спеціяльних професійних студій.

Поміж цими двома таборами точиться своєрідна боротьба. Одні висміюють т. зв. просвітянщину, побутовщину, гопакосадійство, шаравари і бандуру — другі ж, закохані у тому, хоч би навіть примітивному, але рідному народному мистецтві, не можуть попросту зрозуміти перших, мовляв, чому смокінг на сцені має бути для українського ока кращим, милішим за вишивану сорочку? Чому „Кавалерія Рустікана" є все ще актуальною, а „Наталку Полтавку" треба усунути з сцени, як престарілу?

Це правда, ми, старше покоління, бачили „Наталку Полтавку" багато разів, але чому б нашій молоді не побачити цієї клясичної народної опери з музикою Батька української музики М. Лисенка і з текстом Батька української літератури Ів. Котляревського. Так слушно кажуть прихильники побутовщини.

З другого боку, противники побутовщини твердять також слушно, що ми належимо до західньої, европейської культури, і ми це доказали хоч би тільки взявши до уваги найновішу нашу світлу добу неоклясицизму з Миколою Зеровим на чолі в поезії, а Миколою Кулішем в драматургії. І тому ми можемо з легким серцем і без жалю залишити т. зв. побутовщину і просвітянщину тому часові, в якому вони мали місце і який вже ніколи не вернеться, так, як із побудовою залізниць раз на завжди перестали існувати чумакування і зв'язана з ним народна творчість.

Хтось сказав мистцеві: покажи мені якийсь свій твір, а я скажу, з якого народу ти походиш.

І ось уявімо собі українського композитора в Америці, який під час своїх студій в українському музичному інституті вивчав тільки европейських клясиків, бо в тому українському музичному інституті не було ні обов'язкового хору, ні кляси бандури, ні театрального гуртка. Опісля, студіюючи в чужій музичній академії, тим більше не мав він змоги запізнатися з українською народною музичною творчістю. По закінченні студій, опинившись серед згаданої вище еліти, що відреклася рідного фолкльору, демонструє він свій твір. І критик зразу каже: „Ви — німець".

Молоду, талановиту українку, що завершує свої студії в американській балетній академії, учитель - балетмайстер просить виконати український народний танок. Вона, очевидно, цього не зробить, бо соромиться „садити гопака". Коли ж все таки зважиться протанцювати гопака, козачка, аркана чи коломийку, то американський балетмайстер скаже, що це — полька або російський народний танок. Бо ж, ніде правди діти, і музику і кроки наших народних танків покрали в нас наші сусіди і з успіхом пропагують їх в Америці, як своє власне мистецтво.

Очевидно, шкодою буде також, коли молодий актор українського походження, по закінченні студій в американській драматичній школі, діставшись на працю в Голливуді, ніколи в своєму житті перед тим не мав змоги бачити на сцені „Гриця", „Суєти", „Невольника" тощо.

І коли наші актори - професіонали насміхаються над побутовщиною, аматорщиною чи „просвітянщиною', то не во гнів їм поставимо таке питання: А чи Бенцаль, Рубчак, Стадникова, Блавацький не починали своєї акторської кар'єри якраз від аматорських театральних гуртків при читальнях „Просвіти"? Чи вчилися вони в драматичних академіях? Ні! Здебільша не мали вони навіть закінченої загальної середньої освіти. Бенцаль був помічником дяка на селі і почав свою блискучу кар'єру многогранного актора і режисера в аматорському театральному гуртку сільської читальні „Просвіти". Те саме можна сказати про Рубчака. Хто взагалі з українських професійних акторів у Галичині починав інакше свою кар'єру?

З другого боку, скільки є тут в Америці т. зв. професіоналів - акторів з покінченими драматичними школами, які є тільки ремісниками.

В одному відомому нашому хорі прийшов був на зміну новий диригент, який на кожній пробі підкреслював, що досі цей хор мав диригента-аматора, а тепер, мовляв, у його особі має професійного диригента з закінченою музичною академією, тож буде кінець із аматорщиною, і все піде по професійному. Але незабаром управа хору і співаки зорієнтувалися, яка є різниця між тим диригентом аматором і диригентом — професіоналом, і попросили знов до праці аматора.

На останній мистецькій виставці в Дітройті американські музичні критики звернули увагу на твори А. Рудницького і В. Витвицького, а промовчали таких відомих композиторів як Лятошинський і Косенко — тому, що перші два побудували свої твори на оригінальній українській народній пісні.

Можна було б навести чимало прикладів на доказ шкідливости одної чи другої крайности.

Слушно гордимося тим, що ми народ з західньою европейською культурою, а тому не можемо обмежуватися побутовщиною і фолкльором. Але, з другого боку, не можемо починати й закінчувати на Л. Курбасові.

Поруч професійних ансамблів та поодиноких мистців, мають місце і аматори.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (ВУАН)

ШЕВЧЕНКО

Річник 8/9

(7)

Петро Одарченко

ЗБІРНИКИ НАУКОВИХ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ КОНФЕРЕНЦІЙ 1956 і 1957 рр.

Нібн продовженням статті Є. Кирилюка є стаття **Ш. М. Жовінської** „Леся Українка і Шевченко". Підкреслюючи ідейне споріднення поезії Шевченка і Лесі Українки, Жовінська не висвітлила, що в різні періоди життя і творчости Лесі Українки Шевченків вплив на Лесю Українку був не однаковий. Стаття Жовінської не подає також ніяких фактів впливу Шевченкової поетики на поетику Лесі Українки. Тон статті — публіцистичний, не науковий.

О. А. Міхно в своїй статті „Шевченко і робітнича поезія України дожовтневого часу" подає цікаві факти про те, як традиція Шевченка виявлялася в ідейній і художній стороні революційної робітничої поезії в період перед революцією.

Три статті в цьому „Збірнику" торкаються питання про ролю Шевченка на сучасних українських поетів — Тичину і Сосюру та на один із творів А. Головка. **А. В. Недзвідський** у своїй статті „Образ Шевченка в поезії Павла Тичини" зазначає, що „і досі нема дослідження, яке б на широкому матеріялі української радянської літератури чи принаймні поезії розкривало силу і значення шевченківських традицій (так само нема такого дослідження і про шевченківські традиції всієї української дожовтневої літератури)". Але стаття Недзвідського не дає ніякої відповіді на питання про значення шевченківської традиції в поезії П. Тичини. Недзвідський обмежується лише тим, що показує, як образ Шевченка відбився в деяких поетичних творах П. Тичини та які погляди на Шевченка висловлював Тичина у своїх офіційних промовах.

Ще слабкішою є стаття **Г. І. Рудницької** „Шевченківська тема в поезії Володимира Сосюри". Характер учнівської роботи має і стаття **Е. М. Мартинової** „Шевченківські мотиви в романі Андрія Головка „Мати".

В Збірнику вміщено також статтю **В. С. Бородіна** „Кому присвячена поема Шевченка „Сліпий" („Невольник")?". Автор статті доводить, що ця поема присвячена Г. Закревській.

С. Е. Дмуховський у статті „До питання про час написання повістей Шевченка „Наймичка" і „Варнак" намагається довести, що ці твори Шевченко написав ще перед засланням. Але арґументи автора непереконливі, так само як і непереконливим є тенденційне і цілком фальшиве твердження, що Шевченко під впливом Куліша та інших допустився „випадів проти власних російських творів, як це видно із його листа, написаного у вересні 1842 року до Я. Кухаренка. Хоч треба думати, що в даному разі Шевченко більше пристосовувався (!?) до поглядів свого адресата, ніж висловлював власну думку". У Дмуховського, звичайно, не вистачило сміливости процитувати ці „випади" Шевченка проти власних російських творів. Як відомо, Шевченко в листі до Кухаренка написав: „який мене чорт спіткав і за який гріх що я оце сповідаюся кацапам черствим кацапським словом".

П. М. Попов у своїй статті „Шевченко про Китай" коментує Шевченковий запис у щоденнику про тайпінську революцію.

Дві статті в Збірнику присвячені питанню використання творів Шевченка для партійної пропаганди. Це стаття **О. З. Дуна** „Використання поезій Шевченка в більшовицьких проклямаціях" і стаття **В. Л. Микитася** „Боротьба за спадщину Шевченка на Закарпатті".

На закінчення відзначимо статтю **П. Ф. Фоля** „Образи історичних діячів у повістях Шевченка". Тут подано розгляд образів історичних діячів, що виступають у повістях Шевченка, зокрема Брюллова, Котляревського, Сковороди та ін.

Розглянувши всі статті Збірника праць П'ятої і Шостої Наукової Шевченківської Конференції, можна зробити висновок, що в них переважають статті наукового характеру чи статті, в яких, поруч із рецидивами публіцистичної офіціяльної фразеології, є елементи і наукового підходу до окремих сторін життя і творчости Шевченка.

Нове і позитивне явище в цих Збірниках — це спроби дослідити мову, поетичну майстерність та впливи Шевченка на українську літературу.

(Продовження буде)

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

Большевики подали на телевізії пресові конференції през. Кеннеді

Москва. — В телевізійній програмі передано в минулий понеділок дві пресові конференції президента Кеннеді, при чому одна тривала 25 хвилин, а друга 17 хвилин. У вступі до тієї програми совєтський диктор заявив, що пресові конференції президента Кеннеді накручено на совєтську телевізію з американського фільму на просьбу американців у рямцях совєтсько-американської культурної виміни. Однак для підсовєтської публіки це була несподіванка, бо большевицькі газети раніше не подали нічого про таку точку передачі. Це вперше в Совєтах надано розголос пресовим конференціям американського президента. Американські коментатори здогадуються, що большевики зробили це з уваги на два місця у пресовій конференції през. Кеннеді; на його першій конференції він подав до відома звільнення большевиками двох американських летунів і заявив, що цим відсунено поважну перешкоду до розмов, а далі—у відповіді на один запит американського журналіста Президент відповів, що він не має офіційної відомости про замір Хрущова приїхати на весняну сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. З того підсовєтські телевізійні глядачі могли б виміркувати, що през. Кеннеді радо повітає Хрущова та що виключне рішення в цій справі залежить від Хрущова. Тому загально думають, що не американці, а большевики піддали ініціятиву для такої передачі в совєтській телевізії.

Готування українців Шикаґо до Шевченківських Святкувань

Українська громадськість Шикаґо, репрезентована Шевченківським Комітетом, що в його склад увійшли представники українських Церков, громадськість, наукових, молодечих і інших організацій, готується до урочистого відзначення століття Кобзаря України. Центральною точкою святкувань, що є розпляновані на цілий 1961 рік, буде величава Академія, що відбудеться в неділю 26 березня в год. 3-ій по пол., в репрезентаційній залі міста Оркестра Голл. Головним промовцем свята буде голова НТШ проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, а передбачені теж вітання від губернатора стейту О. Кернера і мейора міста Р. Дейлі.

В мистецькій частині, крім двох репрезентаційних хорів чоловічого „Сурма" і жіночого 22-го Відділу СУА (обома диригує проф. Ю. Яримович) виступлять загально відомі наші мистці з-поза Шикаґо а це: піяніст Борис Максимович з Дітройту і співачка метрополітальної опери з Ню Йорку п. Шарльота Ордасі Баранська (сопран) та п. Вол. Баранський — (баритон). Деклямації творів поета доповнять програму. Комітет очолений почесною президією під проводом д-ра Мирослава Сіминовича, як голови і архиєпископа Генадія, о. Методія Нички ЧСВВ, пп. Івана Дужанського і інж. Б. Зілинського та ген. І. Омеляновича Павленка, разом з Діловим Комітетом, що його очолює п. Тарас Шпікула, докладають усіх зусиль, щоб вшанування Пророка України пройшло справді достойно.

Крім центральної імпрези, якою в Шевченківський Рік буде згадана Академія, заходами Комітету відбудеться ще в цьому ж році великий загально - український здвиг молоді, в Шикаґо, а теж виставка Шевченкіяни, Окремі готування йдуть в тому напрямі, щоб усіх українців Шикаґо включити в загальну акцію збірки фондів на побудову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. (С.)

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт творів Нестора Нижанківського

Українській людині, яка здалека, раз або два рази в році, приїздить до Ню Йорку, нема багато нагоди фізично зблизити себе до українського громадського життя, а тимбільше до маніфестацій українського мистецтва як такого, як і до досягнень на полі виховання для служби українській культурі.

25-го грудня 1960 р. дружина та я мали щастя бути приявними на музичному вечері т. зв. Малому Концерті, на програму якого складалися твори визначного українського композитора сл. п. Нестора Нижанківського. Виконавцями були учні Українського Музичного Інституту в Ню Йорку.

Не очікуючи нічого більше як кращої якости поправних ученицьких продукцій, ми були присмно здивовані, а то й захоплені підготовкою та високою якістю музичного виконання учнів УМІ, і то тої якости, якої очікується в першоклясних музичних школах нашої країни. На жаль, ми були здивовані дуже малим числом приявної публіки. Малося враження, що там, де за повідомленням української преси віддавала наша молодь честь одному з чільних українських композиторів, були приявні вісімка милих та моloденьких виконавців піяністів, їх батьки, директор, деякі учителі УМІ та ще тільки кілька членів нашого громадянства.

Програму розпочав директор УМІ п. Ігор Соневицький вступним докладом, представляючи фахово обставини життя та творчости композитора. Ця старанна праця, яка правдоподібно оформиться в монографію, включала майже повний список творів Нижанківського і все разом дозволяло приявним охопити композиторську творчість композитора.

Недовга програма складалася з Сюіти для фортепіяну Нижанківського п. з. Альбом для молоді (п'ять п'єс) та з його фортепіянового Інтермецца Д-моль. Учні проф. Д. Каранович-Гординської: О. Мороз (Коломийка) та О. Ранасевич (Ґавот Ляльки) вив'язалися з своєї задачі чесно, гарно та з добрим смаком. Учні проф. М. Байлової: М. Ковалів (Марш Горобчиків), В. Никифорук (Старо-українська пісня) і особливо талановита пна. Т. Міґоцька (Івасько грає на чельо)—передавали добрим фразуванням, зрозумінням та ентузіязмом інтенції композитора.

З незвичайною зрілістю та, можна сказати, з артистичною міркою відограла учениця пані Байлової, п-на. Д. Якимів, Інтермеццо Д-моль. Цей твір імпровізаторського характеру, вимагає від виконавця не тільки доброго технічного озброєння, але і відчуття складної психіки композитора, в якого музичні думки виражені свобідно. Панна Якимів відтворила цей твір з тонкістю молодої артистки, свобідно, але здисципліновано і так, що почувалося, що все є виражено так, як це висказав би сам композитор в хвилі імпровізаторського надхнення.

Цього роду молодий талант як панна Якимів, та інші талановиті українські студенти музики, повинні б знайти у громадянства бодай моральну піддержку, бо без того вони підготовляються до більш прозаїчних кар'єр, з великою шкодою для пропаґанди нашої культури в цивілізованому світі.

По скінченню всього розмова з директором п. Соневицьким та панею Байловою дала дружині і мені то освіження та моральне задоволення, яке відчувається в крузі близько споріднених душ, тих яким добро та розвиток української молоді та рідної культури лежать на серці.

На закінчення можна б сказати, що наше життя є коротке, а наше музичне мистецтво, щоб перетривати століття часу, мусить розвиватися та іти з духом часу. Беручи під увагу українські народні традиції та давніші й сучасні здобутки наших композиторів, та користаючи з нашого досвіду, знання та любови до української музики мусимо все зробити, щоб не тільки традиції, але і живучість нашої музичної культури від нас перейняли нові покоління. Це ж можливе тільки при піддержці і почутті відвічальности нашого загалу, бо згідно з висказом великого французького державного мужа, мусимо сказати, що музика є надто важною справою, щоб її оставляти в руках виключно самих музиків.

Роман Придаткевич.

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА повідомляє, що Наукове Засідання Філософічної Секції УВАН у ЗДА з доповіддю д-ра Богдана Цимбалістого: „До методології дослідів про національну психіку", відбудеться в суботу 4-го березня 1961 р., о год. 6.30 веч., в будинку Українського Інституту в Америці (3-ій поверх): 2 Іст 79 вул., Ню Йорк. — Вхід вільний.

Керівництво Секції.

Свято Державности в Ню Гейвен, Конн.

Заходами українських організацій міста Ню Гейвен української православної церкви св. Покрови, Українського Народного Дому, Рідної Школи ім. Митрополита Шептицького, Пласт - Приюту, Об'єднання Прихильників УНР, Спортового Т-ва „Довбуш" — влаштували в неділю 22-го січня в залі новозбудованої першої в Америці, школи українознавства ім. Митрополита Андрея Шептицького при 162 Дей вул.

Святочну Академію присвячену 43-ій річниці проголошення Самостійности У. Н. Р-ки. та 42-ій річниці Злуки всіх Земель України.

Свято почалося відограванням американського гимну на піяніні п-ною Галею Петрончак З вступним словом виступив голова Об'єднаних Організацій Іван Закоротний, який підкреслив, що Акт 22 Січня, це епохальна дата, подія першорядного значення, заповіт і наказ поколінням і вікам. Золота дата 22-го Січня, це День слави, чину, перемоги й тріюмфу Української Народної Республіки. Зі святочною промовою виступив інж. Віктор Омельченко. В мистецькій частині взяли участь: Чоловічий Хор, зорганізований при Укр. Рідній Школі ім. Митрополита А. Шептицького під диригентурою п. Мирослава Палидовича, який відспівав кілька пісень з успіхом, за що присутні нагородили виконавців рясними оплесками. Акомпанювала п-на Зірка Снігурович. Деклямації: п-ні Галини Хома та учнів школи українознавства Ліди Хоми, Люби Шумило і Віри Пєкної. Піяніно: п-на Галина Петрончак, п-на Христина Лукомська та Анна Духновська. Мистецьке керівництво і оформлення сцени спочивало у фахових руках артиста Теодора Федоровича.

Свято пройшло врочисто при участі дітей школи українознавства та українського громадянства, які виповнили залю на 150 осіб. Треба згадати, що згаданий Комітет допоміг в відзначенні Січневих Роковин в сусідній громаді Ансонії, Конн. Чоловічий Хор під диригентурою п. Мирослава алидовича, відспівав, — американський та український гимн та кілька стрілецьких пісень, в присутності голови міської Управи міста Ансонії. Приємно вразило, що на Міській Управі повівав український національний прапор. Побажано, щоб Нюгейвенська Громада і в майбутньому допомагала сусідній громаді Ансонії у влаштовуванні національних свят.

В. Л.

Короткі Вістки

● Югославський партійний орган „Комуніст" виступив з палкою полемікою проти Москви й Пейпінґу за їхню протиюґославську кампанію. З того виходить, що в комуністичному таборі все ще „ідеологічні спори" не припиняються, дармашо всі комуністи у світі мають спільну ціль — загарбання вільного світу.

● Совєтський уряд надав спеціяльні нагороди й ордери Червоної Зорі чотирьом морякам, які в минулому році витримали 49 днів на Тихому океані в пошкодженому човні, поки не вирятував їх американський воєнний корабель. У військовому наказі сказано, що відзначено їх „за відвагу у боротьбі проти стихій природи".

● Статистичне канадійське бюро повідомляє, що минулого року від серпня до грудня канадійський експорт пшениці виносив 132,500,000 бушлів а в 1959 році в тому самому часі Канада експортувала 133,500,000 бушлів пшениці.

Спорт

Запропущено всі шанси „Леви" — Грін Вайтс" 0 : 1 (0 : 0)

Шикаго, 19-го лютого. — „Леви" запропастили всі шанси на чемпіонат футбольного Сімкового Турніру, програвши несподівано з німецькою дружиною одними воротами, які впали дві секунди перед кінцем змагань. До цих змагань „Леви" виступили без здискваліфікованого найкращого нападника Дмитра Стахровського, і тому напад „Левів", мимо багатьох підворітних нагод, не спромігся навіть на сильніші стріли та здобуття одних воріт.

„Грін Вайтс" були загрожені спадом з Вищої Ліги до Першої Дивізії Сімкового Турніру, тому вони грали цілі змагання твердо й скоро, не здаючись та не заломлюючись до останньої хвилини. Німці, здобувши дві цінні точки, мають ще вигляди залишитися у Вищій Лізі. „Крила" зустрінулися з іншим кандидатом на деґрадацію „Фортуною" і після скорих та завзятих змагань поділилися з ними точками. Вислід змагань 2:2. Обоє воріт для Крил здобув Юліян Куляс.

Другий кандидат на чемпіона Вищої Ліги „Словакс" програли високо 0:3 з „Ганзою" і цим самим відкрили дорогу до чемпіонату польській дружині „Іґелс", яка легко перемогла „Швабен" 3:1. Тепер перемога „Іґелс" над „Левами", які все ще виступлять без Стахровського, дасть полякам в руки чемпіонат Сімкового Турніру, навіть коли б опісля поляки програли зі „Словакс."

Національна Футбольна Ліга Шикага покарала „Левів" за інциденти на грищі (в залі) в неділю 12-го лютого в змаганнях зі Словаками. Як відомо в останній хвилині Р. Маркевич вирівняв був вислід змагань 2:2, але бічний суддя не признав був воріт, кривдячи цим нашу дружину. Через цю похибку судді прийшло до інцидентів зі суддею та інтервенції своїх і чужих глядачів. „Левів" покарали за це грошовою карою $250, суспендували їм найкращого нападника Страховського і признали вислід на грищі 1:2. Цим Національна Ліга скривдила нашу дружину і відібрала їй всі шанси на першість Турніру. Як бачимо інтервенції симпатиків не приносять ані користи ані слави Клюбові, тому й краще їх оминати.

Петро Головатий

ВІДБИВАНКОВІ ПЕРШЕНСТВА СУАСТ — СХІД

В суботу і неділю, 11 і 12 березня, відбудуться в Українській Централі при 240 Гоп Авеню в Пасейку, Н. Дж., відбиванкові змагання чоловіків та жінок за першість СУАСТ-Схід.

В цій другій руді розгривок цього сезону за українській чемпіонат сходу, влаштовий Ланковим Відбиванковим СУАСТ, господарем змагань є Український Відбиванковий Клюб Пассейк. В суботу о год. 11 *рано почнуться змагання* чоловіків, а в неділю в цій самій годині змагання жінок.

В суботу 4 березня відбудуться в домівці „Чорноморської Січі" Ньюарк шахові змагання за першість СУАСТ-Схід. Господарем змагань є „Чорноморська Січ".

в. с.

З МИНУЛОГО КАРНАВАЛУ: ДЕБЮТАНТКИ НА ВЕЧЕРНИЦЯХ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

На традиційних вже щорічних Вечерницях „Червоної Калини" у Ню Йорку, які продовжують тут колишній гарний передвоєнний звичай щорічних Вечерниць „Червоної Калини" у Львові, відбулась 11 лютого ц. р. знову презентація дебютанток, себто молодих панночок, які вперше взяли участь у карнавальному вечорі. Їх і видно на цій фотознимці. Стоять (від ліва): Богданна Нагірна (Ню Йорк, її кавалєр Евген Лацик), Ніна Клоків (Ню Йорк, Орест Заклинський), Марта Перлович (Томс Ривер, Н. Дж., Олег Ховайло), Оксана Лукашевич (Ютіка, Н. Й., Юрій Ренер), Наталка Зеленська (Ню Йорк, Володимир Стефанишин), Ляля Бойко (Ню Гейвен, Конн., Роман Книш), Ляриса Кравчук (Ню Йорк, інж. Любомир Романків), Аня Рейнарович (Ню Йорк, Мирон Копчинський), Марта Процків (Ютіка, Н. Й., Ігор Рицар), Рая Кейс (Ню Йорк, Орест Лушкевич), Таня Корпшун (Ню Йорк, Северин Даниловкч), Христина Бартко (Ню Йорк, Ігор Хомут), Галя Качмарська (Ню Йорк, Богдан Бартко), Зірка Василишин (Ню Йорк, Адріян Шмериковський), Орися Мисько (Венесуеля, Ігор Попович), Христя Пачовська (Шикаго, Ілл., Ігор Котлярчук), Галя Бобак (Ню Йорк, Павло Масний), Тамара Мельник (Ню Гейвен, Конн., Юрко Пастерняк), Марійка Король (Ню Йорк, — „Лісовий чорт" Іреней Герасимяк), Марта Гутович (Ню Йорк, Петро Вірт) і Мотря Круна (Гартфорд, Конн., Степан Турчин).

Посередині перед дебютантками сидять (від ліва): аранжер на Вечерницях полк. Юрій Лопатинський, який вивів був із дебютантками хоровід, та організатори дебютанток — пані Мирослава Драган і Христина Навроцька та інж. І. Вінтоняк. Нема на світлині д-ра Івана Козака, який приймав дефіляду дебютанток.

Бельгія зірвала дипломатичні взаємини з Єгиптом — Нассер сконфіскував бельгійські маєтки

Каїро. — Диктаторський президент З'єдиненої Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер проголосив конфіскату всього бельгійського майна на терені Єгипту і Сирії та передачу його під управління спеціяльно для цього покликаного уряду. Водночас він наказав усім бельгійським громадянам виїхати до 24-х годин. Понад 200 бельгійців поспішно виїхали з Каїро. Бельгія зірвала дипломатичні взаємини з З'єдиненою Арабською Республікою внаслідку здемолювання і спалення будинку бельгійської амбасади в Каїро демонстрантами, нацькованими проти Бельгії державними чинниками, які пішли по лінії совєтської пропаґанди й обвинувачували Бельгію в убивстві конґолійського ватажка Люмумби.

Моделі авт з 1962-го року матимуть спряжки на рятункові пояси

Ню Йорк. — Група членів Нюйоркської Леґіслятури під проводом стейтового сенатора Едварда Дж. Спіна відвідала центр автомобільного промислу Літройту, де довідалася, що великі автомобільні фірми Форд, Крайслер, Дженерал Моторс, Амеріке Моторс та Стюдебейкер в моделях авт з 1962-го року заінстальовувати мутъ металеві скоби, до яких можна буде причіпати рятункові пояси. Покищо самих поясів не буде, але їх кожний власник зможе собі причіпити за $3 до $6 для одної особи, або за $6 до $10 для двох осіб. Гадають, що за слідом цих великих фірм підуть і менші автомобільні компанії Чекер Моторс, Віліс і Інтернешенел Гарвестер. Досі фірми були проти рятункових поясів в автах, бо це здорожувало б ціну авт, і тому, що власники авт не захоплювалися цією справою.

Сенатор Мундт перепрошує Айзенгавера

Вашингтон. — Сенатор республіканець із Південної Дакоти склав заяву, якою перепросив колишнього президента Айзенгавера за те, що недокладно навів думки про критику уряду президента Кеннеді. Сенатор Мундт відвідав був Айзенгавера в Палм Спрінґсі в Каліфорнії і розмовляв із ним на поточні політичні проблеми і після того опублікував заяву, в якій твердив, що Айзенгавер критикує Кеннеді за те, що веде занадто ліву політику, слухаючи провідників робітничих організацій. Колишній президент спростував це твердження сенатора Мундта, який тепер заявляє: „Очевидно, що мені є прикро, що мій звіт про розмову спричинив клопіт Айзенгаверові". Сен. Мундт твердить, що він передав думки Айзенгаверові так, як він їх зрозумів, а не так, як думав Айзенгавер.

Ніксон програв вибори тому, що великі міста були проти нього

Вашінгтон. — Республіканський Крайовий Комітет опублікував аналізу минулорічних виборів, з якої виходить, що Ричард М. Ніксон програв минулорічні вибори тому, що великі міста були проти нього. З 40 великих міст, що мають понад 300,000 населення, аж 26 міст були за Кеннеді і тільки 14 за Ніксона. З аналізи виходить, що в ЗДА є 8 стейтів в яких головну ролю при виборах відограють великі міста. Ці стейти Ню Йорк, Ілліной, Пенсилванія, Мишиґен, Мериленд, Мізурі, Міннесота і Ню Джерзі. В 1956-му році 7 із цих стейтів підтримували Айзенгавера, але в 1960-му році всі вони пішли за Кеннеді тому, що великі їхні міста підтримали массачусетського сенатора. Найкращим прикладом на це є стейт Ню Йорк, в якому Ніксон здобув 50 повітів із більшістю поза містом Ню Йорк 407,000 голосів. Кеннеді здобув тільки 12 повітів, але він у місті Ню Йорку мав більшість 791,118 голосів, що дало йому в цілому стейті більшість 383,666 голосів. Республіканці стараються про те, щоб в найближчих виборах здобути більшість і у великих містах.

Примусовий відхід на емеритуру — це марнотратство

Ню Йорк. — Директор Інституту Фізичної Медицини при Нюйоркському Університеті д-р Говард А. Раск, промовляючи в Жіночому Міському Клюбі, сказав, що примусовий відхід на емеритуру після закінчення 65-го року життя — це найбільше марнотратна політика в цій країні. На його думку примусова емеритура в 65-му році життя марнує мудрість людини — цей дорогоцінний людський скарб. Людина мала б іти на емеритуру не тоді, коли цього вимагає хронологія, тільки тоді, коли це треба зробити з огляду на стан здоров'я затрудженого. Д-р Раск сказав, що держава, яка навчилася розбивати атом, повинна випрацювати і формулу, щоб могли вивчати людину та дорадити їй, що вона має робити і чи покидати працю, або змінити її на іншу, чи залишатися при цій самій праці і після 65-го року життя. Пацієнти найскорше видужують, коли мають вигляд на працю, і знають, що їх хтось ще потребує вдома. І це є найкраща медицина — казав д-р Раск.

Похорон Мохаммеда У відбувся з участю пів мільйона марокканців

Рабат. — У столиці Марокка, Рабаті, відбувся в минулий вівторок урочистий похорон несподівано померлого короля Мохаммеда V, при чому на півторамилевій трасі, якою посувався жалібний похід, зібралось понад пів мільйона народу. Віддані покійному монархові араби голосно виявляли свій біль і жаль. Новий король Гассан II, туніський президент Бургіба та член закордонно-революційного уряду Альжиру Абдель Гафід Буссуф поклали домовину з покійним марокканським монархом на гарматній лафет. Всі учасники похорону ішли півтори милі пішки. Між ними був також спеціяльний представник президента Кеннеді, кол амбасадор Аверелл Гарриман, еспанський міністер закордонних справ Фернандо Марія Кастелля, наступник престолу з Лібії й інші високі достойники з різних країн світу. Мохаммед V похоронено між домовинами Мохаммеда Бен Абдаллаха, що помер в 1790 році, і Муляй Гассана, що помер у 1894 році. Зараз після похорону відіграно традиційний марш у честь нового короля при згуках 21 гарматнього стрілу, а всі політичні й релігійні лідери Марокка за традиційним звичаєм, на знак своєї льояльности, цілували його руку.

Редактор передбачає вислання репортера в космічні простори

Атени, Джорджія. — Один із редакторів щоденника „Ню Йорк Таймс" Тирнер Кетледж промовляючи в пресовому Інституті в стейті Джорджія, заявив, що він вже тепер думає про висилку часописного репортера в космічні простори. Він сказав: „Коли б я вам це був сказав два роки тому, то ви могли б думати, що в „мене не всі дома", але тепер, я гадаю, що ви погодитеся зі мною". Редактор Кетледж казав, що люди відчувають голод новин і пояснень до цієї подій, а це може заспокоїти тільки щоденник, бо телевізія, яка негайно інформує людей про події, не говорить цілої історії, яку подає тільки щоденник". Газета працює для сучасности і для історії, вона дозволяє читачеві думати над тим, про що інформує.

Кардинал МекІнтаєр критикує урядову шкільну програму

Лос Анджелес. — Кардинал Френсіс МекІнтаєр критикує урядовий плян допомоги шкільництву, який президент Кеннеді предложив Конґресові, і згідно з яким федеральна допомога може бути признана тільки публичним, а не приватним парафіяльним школам. „Як архиєпископ Лос Анджелесу, — казав кардинал, я відповідаю за духову опіку і моральний стан 400,000 дітей, більше як половина яких навчається в публічних школах, і 160,000 в приватних. І коли федеральний урял признає допомогу на виховні цілі, то всі ці діти мають право ту допомогу дістати". В своєму зверненні до Конґресу Президент покликувався на Конституцію, яка не дозволяє федеральному урядові допомагати приватним школам, в яких навчається тепер 6,800,000 дітей. Уряд проектує впродовж трьох років видати в допомогу шкільництву $2,300,000,000, за які мали б будувати шкільні будинки і збільшити платні вчителям, якщо той урядовий проєкт ухвалить Конґрес.

Українська Хроніка

● **Комісія для вивчення і збереження спадщини В. Винниченка** влаштовує Засідання, присвячене 10 роковинам з дня смерти Володимира Винниченка із вступним словом Григорія Костюка про Винниченкову дипломатичну акцію перед Другою Світовою Війною (за матеріялами і спогадами Т. Кобзея) і доповіддю В. Чапленка „Образ В. Винниченка та інших діячів Української Революції в 1917 році в романі Ю. Смолича „Реве та стогне Дніпр широкий". — Засідання відбудеться в неділю 5-го березня 1961 року, о год. 5.30 веч., в приміщенні Академії (11½ Вест 26 вул., Ню Йорк).

Короткі Вістки

● **У Лондоні** почнеться 13-го березня ц. р. судовий процес проти 5-х совєтських шпигунів, які викрали й переслали до Совєтів тайни з англійської морської дослідної стації, спеціяльно щодо нової зброї проти підводних човнів та щодо атомово-підводних човнів. Центральною фігурою цієї шпигунської афери є Гордон Лонгсдейл, москаль, але поруч із ним найважливішу ролю відіграли Пітер і Гелен Крогер, які насправді називаються Моріс і Льоля Когени з Ню Йорку. Безпосередньо викрадали документи службовики військо - морської станиці Гаррі Гаутон і його наречена Етель Джі.

● **Між Ісляндією і Англією** прийшло до компромісу в затяжному спорі за риболовлю. Англія визнала 12-милеву прибережну смугу, як внутрішні води Ісляндії, а Ісляндія погодилась, щоб англійські рибалки ловили рибу впродовж 3-х найближчих років у віддалі 6-х миль від берегів Ісляндії.

● **У Південній Кореї** обидві палати тамошнього парляменту ратифікували новий корейсько-американський договір про допомогу збоку ЗДА. За інспірацією з комуністичних кол студенти робили вуличні демонстрації проти того договору, що ніби обмежує незалежну корейську суверенність.

● **Японський міністер** закордонних справ Зентаро Косака заявив, що японський уряд ще не вирішив, чи приймати кол. президента Д. Д. Айзенгавера, як офіційного, чи приватного гостя. Д. Д. Айзенгавер прийняв запрошення від японського уряду і прибуде до Японії осінню цього року.

● **Давід Бен Гуріон**, який впродовж 13-річної історії Ізраїлю, як самостійної держави, 11½ року був тамошнім прем'єром, заявив ізраїльському президентові Ісакові Бен Цві, що він не всилі скласти новий уряд. Всі давніші його коаліційні партії відмовилися співпрацювати з ним. Давід Бен Гуріон має 74 роки. Хоч він формально виграв свою кампанію проти свого колишнього приятеля і міністра та співпартійця, Пінгаса Лявона, якого скинув з головства в професійних спілках, проте ця його внутрішньо - громадська боротьба відштовхнула від нього багатьох його однодумців і міжпартійних союзників. В Ізраїлі, мабуть, буде розв'язаний парлямент і відбудуться нові вибори.

● **Комісар поліції в Ню Йорку** Майкел Морфі дораджує батькам краще дбати про своїх дітей після нещасливого випадку з вбивством 4-річної дівчинки Ешлі Томпсоном. Морфі дає такі вказівки батькам: турбуватися тим, щоб діти вчасно прибували зі школи додому; коли це не сталося, негайно повідомити, чому це сталося; коли діти мають прибути звідкись увечері, то треба вийти по них до підземки або автобуса; пояснити дітям, щоб не розмовляли з невідомими особами і не приймали від них жадних подарунків; батьки повинні повідомляти комісію про непевних під оглядом моральним людей.

● **Дирекція московського зоологічного саду** рішуче спростовала вістку, що її принесла „Літературная Газета", наче б службовичка Зоологічного саду „Таліриша Капліна" „позичила" собі до дому маленького слона і виховувала його так довго, поки він не переріс двері і треба було пробивати стіну для виведення слона. Дирекція Зоологічного саду твердить, що вся ця історія є вигадкою журналіста.

● **Два французькі старшини** в Альжирі і 7 вояків засудили „партизанську клітину" з французького підпілля проти німців, — щоб збройно боротися проти порозуміння французького уряду з альжирськими націоналістичними арабами. Французьке військо, льояльне до уряду президента де Голя, отримало тих 9 ворохобників й арештувало їх.

ТАРЗАН, ч. 4610. Померой вирушає.

Померой пережив напружені хвилини, поки він вкінці не знайшов дорогоцінної мапи.

А тоді він поспішив до дільниці тубільців і збудив провідника носіїв. — Я змінив пляни, — прошипів, — зараз вирушаємо!

Люди бурчали і нарікали, але один за одним вставали і послушно пакувалися.